

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/109/2025
Identifikačné číslo spisu:	8121207916
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8121207916.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v dedičskej veci po poručiteľovi B. L., ktorý zomrel XX. A. XXXX a naposledy K. C. XX, za účasti dedičov 1) M.. N. L. P.U.. P., narodená 0X. Y.Á. XXXX, Ž. G. I., V. B. XXX/X, zastúpená splnomocneným zástupcom: Y. I., narodený XX. Y. XXXX, C., O. C. 255/1, 2) M.. B. O. P. L., narodená XX.Q. XXXX, K. K., W. XXXX/X, zastúpená splnomocneným zástupcom: Y. I., narodený XX. Y. XXXX, C., O. C. XXX/X, X) K.. M. O. P. L.C., G. XX. B. XXXX, I. G. I., Č. Q. XXX/XX, zastúpená splnomocneným zástupcom: Y. I., narodený XX. Y. XXXX, C., O. C. XXX/X, 4) Q. L. r. L., XX. G. XXXX, Ž. G. I., A. XXX/XXX, zastúpená splnomocneným zástupcom: Y. I., narodený XX. Y. XXXX, C., O. C. XXX/X, 5) M. I. P. L.C., nar. XX. M. XXXX, C., O. C. XXX/X, zastúpená splnomocneným zástupcom: Y.N. I., G. XX. Y. XXXX, C., O. C. XXX/X, 6) B. Y. P. L., narodená XX. M. XXXX, E., C. K. XXXX/XX, zastúpená splnomocneným zástupcom: L. I. P. Y., narodená XX. B. XXXX, E., C. K. XXXX/XX, 7) Q. G. P. L., narodená XX. V. XXXX, C., I. XXX/XX, 8) O. L. P. L., narodený XX. B. XXXX, I., G. XXXX/XX, 9) P. L. P. L., narodený XX. Q. XXXX, L., I. XXXX/XXX, 10) M.. K. Š. P. L., narodená XX. U. XXXX, C., I. XXX/XX, 11) T. L. P. C.Q., narodená XX. M. XXXX, C., I. XXX/XX, zastúpená dedičkou: M.. K.N. Š. P. L., narodená XX.U. XXXX, C., I. XXX/XX, 12) I. M. P. L., narodená XX. B. XXXX, Z. C. XX, dcéra poručiteľa, ktorá bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony rozsudkom Okresného súdu v Prešove zo dňa 26.05.1989, č. k. 16 Nc 665/89-22, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 21.06.1989, a ktorej bol ustanovený za opatrovníka Uznesením Okresného súdu v Prešove zo dňa 08.10.2012, č. k. 24P 218/2012-20, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 30.10.2012 C. M., nar. XX.XX.XXXX, trvalý pobyt Z. C. XX, N. L. P. L., nar. XX.XX.XXXX, P.Č.. XXXXXXX/XXXX, E.Ý. O. Č. P., XXX XX Z., G.. B. J. X, T.. Š. W. P. W.Š., G.. XX.XX.XXXX, P.Č.. XXXXXXX/XXXX, trvalý pobyt K. - G. M., C. XX/X, T.. B. W., P. W., G.. XX.XX.XXXX, P.Č.. XXXXXXX/XXXX, trvalý pobyt K. - A. M., M. XXXX/X, I. Z. P. L.C., G.. XX.XX.XXXX, P.Č.. XXXXXXX/XXXX, E. O. O., L. XXXX/XX, Z. L.C. P. L., G.. XX.XX.XXXX, P.Č.. XXXXXXX/XXXX, E. O. R. XXX, ktorý bol obmedzený v spôsobilosti na právne úkony rozsudkom Okresného súdu v Prešove zo dňa 05.04.2022, č.k. 8Ps/41/2021, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 08.06.2022, a ktorému zároveň týmto uznesením bol ustanovený za opatrovníka Q. L., G.. XX.XX.XXXX, E. O. R. XXX, v konaní o dedičstve, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 37D/1116/2021, o dovolaní dedičky 7) proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 25. apríla 2024, sp. zn. 8CoD/1/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiadnemu z účastníkov náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej súd „prvej inštancie“) uznesením č. k. 37D/1116/2021-138 z 27. októbra 2022 určil všeobecnú hodnotu majetku poručiteľa vo výške 3039,27 eura, pozostávajúcu zo špecifikovaných nehnuteľností, výšku dlhov 0 eur a výška čistej hodnoty dedičstva predstavovala sumu 3039,27 eura; potvrdil dedičstvo dedičom v špecifikovaných podieloch a zároveň priznal notárovi B. E. Č.T. odmenu a náhradu hotových výdavkov vrátane DPH spolu v sume 255,36 eura, ktorú sú dediči povinní zaplatiť v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia.

1.1. Súd prvej inštancie po právnej stránke aplikoval § 211 ods. 1, § 161 ods. 1 a 2, § 162 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), § 473 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) a v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v predmetnom konaní sa dedička 7) Albína Novotná domáhala dodatočného prejednávania dedičstva po poručiteľovi Jozefovi Leškovi, vo vzťahu k nehnuteľnostiam evidovaným v katastri nehnuteľnosti Okresného úradu Sabinov, katastrálne územie Lipany.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej „odvolací súd“) uznesením z 25. apríla 2024 sp. zn. 8CoD/1/2023 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a uviedol, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie v konaní o dodatočnom prejednaní dedičstva prejednal zistený majetok a dlhy poručiteľa, pritom za účelom zistenia skutkového stavu vykonal potrebné lustrácie. Podľa jeho názoru odvolateľka celkom zrejme namieta správnosť a úplnosť zistenia skutkového stavu, vychádzajúc však z jej vecnej argumentácie považoval odvolací súd jej odvolanie za neopodstatnené a prijatý právny záver nasledovne s poukazom na § 198 ods. 1 CMP odôvodnil:

2.2. V súvislosti s odvolacou námietkou, že na niektorých listoch vlastníctva sú vedené ešte starí rodičia odvolateľky (dedičky 7)) a niektoré veci ani neprešli na jej otca, Jozefa Leška. Odvolací súd uviedol, že z takto predostretej argumentácie účastníčky konania je potrebné abstrahovať tvrdenia, ktoré však nemôžu byť predmetom rozhodovania v preskúmvanej veci. Totižto, ak odvolateľka tvrdí, že existuje majetok, ktorý patrila jej starým rodičom a nebol vyporiadany, tento prípadný nedostatok je potrebné napraviť v dodatočnom konaní o dedičstve po starých rodičoch. Len týmto postupom bude možné ustáliť, aká časť neprejednaného dedičstva po starých rodičoch odvolateľky by patrila jej otcovi, poručiteľovi B. L., a až následne takto prejednaný dedičský podiel by mohol tvoriť masu aktív v predmetnom konaní.

2.3. Následne odvolací súd v spojitosti s odvolacou námietkou, že na niektorých listoch vlastníctva je ako vlastníčka vedená osoba M. N. L., P. P. argumentoval, že aj tu je potrebné konštatovať nespôsobilosť uvedených tvrdení byť predmetom rozhodovania v preskúmvanej veci. Akcentoval, že súd môže totižto v konaní o dodatočnom prejednaní dedičstva prejsť len majetok patriaci poručiteľovi, nie iným osobám. Ak medzi účastníkmi pretrvávajú spornosť o vlastníctve konkrétnej nehnuteľnosti, zdá sa potom nevyhnutné uplatniť právo na súdnu ochranu v osobitnom konaní o určení vlastníckeho práva. Súd konajúci pri prejednaní dedičstva nie je rovnako v súlade s § 198 ods. 1 CMP oprávnený na vyslovenie takýchto určovacích výrokov, s následkom zásahu do vlastníckeho práva tretích osôb. V súvislosti s predloženými listinnými dôkazmi predloženými k dovolaniu odvolací súd následne uviedol, že ak medzi účastníkmi pretrvávajú spornosť o vlastníctve konkrétnej nehnuteľnosti, zdá sa potom nevyhnutné uplatniť právo na súdnu ochranu v osobitnom konaní o určení vlastníckeho práva a taktiež poukázal na § 198 ods. 1 CMP. Záverom konštatoval, že skutkové zistenia súdu prvej inštancie sú úplné pre zistenie skutkového stavu veci a odvolacia argumentácia odvolateľky nie je opodstatnená, preto postupom v zmysle § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správne. O trovách konania rozhodol podľa § 52 v spojení s § 58 CMP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala dovolanie dedička 7) (ďalej len „dovolateľka“) bez právneho zastúpenia a spisania dovolania advokátom.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

5. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

7. Civilný sporový poriadok vyžaduje, aby dovolanie bolo podané na to oprávnenou osobou (§ 424 až § 426 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP), smerovalo proti prípustnému predmetu dovolania (§ 419 až § 423 CSP) a splňalo zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Podmienky prípustnosti dovolania sú vzájomne previazané; pre úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku musia byť splnené nielen všetky kumulatívne, ale zároveň súčasne.

8. Podľa § 429 ods. 1 a 2 CSP dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

9. Podľa § 436 ods. 1 CSP ak má dovolanie vady podľa § 429 CSP a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 CSP poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

10. Ustanovenie § 436 ods. 1 CSP predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 CSP a ich výskytu v prípade absencie alebo nedostatočného poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

11. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 CSP vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 CSP). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania a spis bez ďalšieho predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

12. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016, stanovila osobitnú podmienku dovolacieho konania, vzťahujúcu sa k spísaniu dovolania zvoleným advokátom a jeho k obligatórnemu zastúpeniu advokátom v dovolacom konaní. Najvyšší súd v uznesení z 18. decembra 2019 sp. zn. 4Cdo/190/2019 publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 39/2020 judikoval právnu veru v znení: „spísanie dovolania advokátom je obligatórnou podmienkou dovolacieho konania, ktorá musí byť splnená už pri podaní dovolania; jej nedostatok je síce odstrániteľný, avšak len do uplynutia zákonnej lehoty na podanie dovolania. To neplatí, ak dovolateľ nebol riadne poučený odvolacím súdom“.

13. Z obsahu spisu je nesporné, že dovolateľka bola odvolacím súdom riadne poučená o náležitostiach dovolania vyplývajúcich z § 428 a § 429 CSP. Rovnako bola poučená o možnosti požiadať Centrum právnej pomoci o poskytnutie právnej pomoci (v poučení rozsudku odvolacieho súdu - v spise na č. l. 181). Na č. l. 197 spisu sa nachádza odpoveď Centra právnej pomoci - Kancelária Prešov z 09.12.2024, v ktorej je uvedené, že dovolateľka v uvedenej veci absolvovala viacnásobné konzultácie s rôznymi právnikmi Centra právnej pomoci, v rámci ktorej jej bola vysvetlená zjavná bezúspešnosť a možný neúspech v súdnom konaní, čo aj vzala na vedomie. Súčasne poukázalo na nesplnenie jednej z podmienok pre poskytnutie právnej pomoci - stav materiálnej núdze. Taktiež z obsahu spisu vyplýva, že bola dovolateľka uznesením z 25. marca 2025 sp. zn. 37D/1116/2021 (na č. l. 186 a nasl. spisu) súdom prvej inštancie vyzvaná v lehote 15 dní od jeho doručenia na uvedenie, či podanie doručené súdu 26. júla 2024 je dovolaním; predloženie dovolania spísaného advokátom, resp. predloženia plnomocenstva na zastupovanie v dovolacom konaní, s poučením o možnosti odmietnutia dovolania v zmysle § 447 písm. e) CSP; rovnako ako bola poučená o rozsahu dovolania, o dovolacích dôvodoch a dovolacom petite. Uvedené uznesenie bolo dovolateľke doručené dňa 31. marca 2025, pričom dovolateľka doteraz na uvedené uznesenie/ uvedenú výzvu nereagovala a dovolanie o potrebné náležitosti nedoplnila.

14. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 13. septembra 2018 p. zn. IV. ÚS 489/2018 v súvislosti s interpretáciou ustanovenia § 429 ods. 1 a 2 CSP vyslovil, že „ak obligatórnou náležitosťou dovolania je aj jeho spísanie advokátom, je potom logické, že nedostatok tejto podmienky je možné odstrániť len v lehote na podanie dovolania, keďže ide o podmienku, ktorá musí byť splnená už pri jeho podaní“.

15. Vzhľadom na uvedené dôvody, dovolací súd odmietol dovolanie dedičky 7) v súlade s § 447 písm. e) CSP z dôvodu nesplnenia podmienok podľa § 429 CSP. Z dôvodu rozhodnutia o podanom dovolaní z procesných dôvodov, dovolací súd vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia neposudzoval.

16. Výrok o trovách konania dovolací súd v súlade s § 451 ods. 3 CSP neodôvodňuje.

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.